

ARMÁDA SV. KRÍŽA (1942 – 1944)¹

Ján DŽUJKO

V rokoch 1939 – 1945 mala na Slovensku dominantné postavenie medzi cirkvami rímsko-katolícka cirkev. Takmer 80 % obyvateľstva štátu sa hlásilo ku katolíckemu vierovyznaniu. Navyše viacerí duchovní predstavitelia zastávali rozličné funkcie a boli najviac prepojení so Slovenským štátom i jeho režimom. Rímskokatolícka cirkev sa tak snažila rozšíriť sieť svojich periodík. Jedným z nich bola aj *Armáda sv. kríža* (1942 – 1944).

Časopis začal vychádzať v Prešove v roku 1942. Toto nábožensko-poučné periodikum vydával Svätomezský komisariát v Prešove na šírenie úcty voči sv. krížu a záujmov svätých misií vo Svätej zemi. Bol úradným orgánom spolku Armáda sv. kríža. Tlačil sa 4x ročne v Kníhtlačiarňi Andreja, úč. spol., filiálka vo Zvolene. Zo začiatku mal časopis náklad 3 000 odberateľov. S povolením cirkevnej a rehoľnej vrchnosti ho redigoval P. Bruno Böhm. Predplatné časopisu na rok bolo 6 Ks.

Cieľom periodika bolo, aby svojimi poučnými príspevkami upevnil členov spolku Armáda sv. kríža v úcte k sv. krížu a v rozširovaní učenia Kristovho kríža. V neposlednom rade to bola snaha informovať členov spolku o spolkových záležitostiach a aktivitách. V prvom čísle sa čitateľom prihovril aj titulárny biskup Jozef Čársky, ktorý pozitívne ocenil snahu provinciála rehole sv. Františka P. Bruna Böhma vydávať tento spolkový časopis. Jeho prvoradou úlohou bolo udržiavať dobrých kresťanov pri kríži a tých, ktorí zabúdili priviesť späť k nemu. Jozef Čársky ocenil aj názov periodika, ktoré bolo pomenované podľa samotného spolku, pričom pripomenul, že armádou sa nemysleli zbrane a násilie, ale dobré skutky, pôst, modlitba, almužna, sebazapieranie a sila sv. omše.

Už v prvom čísle predstavila redakcia základné informácie, ktoré mali viesť čitateľov o spolku Armáda sv. Kríža. Charakterizovala jeho poslanie, stanovy, podmienky prijatia do spolku i výhody, ktoré plynuli pre veriaceho z členstva v ňom. Časopis tiež v každom čísle publikoval menoslov zomrelých členov, menoslov veriacich, ktorí zaslali finančný príspevok adresovaný pre potreby vo Svätej zemi a me-

Už v prvom čísle predstavila redakcia základné informácie, ktoré mali viesť čitateľov o spolku Armáda sv. Kríža. Charakterizovala jeho poslanie, stanovy, podmienky prijatia do spolku i výhody, ktoré plynuli pre veriaceho z členstva v ňom. Časopis tiež v každom čísle publikoval menoslov zomrelých členov, menoslov veriacich, ktorí zaslali finančný príspevok adresovaný pre potreby vo Svätej zemi a me-

1 Príspevok vznikol v rámci projektu APVV-19-0058 *Multietnicita a multikonfesionalita a ich vplyv na spoločenský, politický a kultúrny vývoj okrajových oblastí v prvej polovici 20. storočia (na príklade východného Slovenska a Podkarpatskej Rusi)*.

noslov tých, ktorí prispeli finančne Svätomezskému komisariátu na sv. omše. Príspevky s náboženskou problematikou sa týkali najmä tematiky kríža a sv. Františka. Okrem poučných článkov redakcia na stránkach periodika publikovala aj rozličné básne, nechýbali obrázky a fotografie – prevažne zo Svätej zeme. Príspevky z dejín sa týkali križiackych výprav či utrpenia františkánov v Španielsku za bolševizmu. Na svojich stránkach propagoval časopis aj knižné novinky. Periodikum bolo počas svojej existencie apolitické a nevyjadrovalo sa k politickému daniu doma a ani v zahraničí. Členov spolku Armáda sv. kríža vyzýval časopis k tomu, aby ho odoberali a zároveň získavali nových abonentov. V každom čísle pripomínal, že každý deň sa za nich, ako aj za dobrodincov prispievajúcich na potreby Svätej zeme slúžilo 70 sv. omší.

Už v roku 1943 mal časopis na základe Vyhlášky Národného úradu pre zásobovanie zakázané používať papier a tlačiarenské práce. Začiatkom roka 1943, keď nevychádzal, jeho príspevky boli publikované v mesačníku *Serafínsky svet*. V roku 1944 vyšlo periodikum iba raz a následne zaniklo.

Použitá literatúra:

Armáda sv. kríža (1942 – 1944)

FEDOR, Michal. *Bibliografia periodík na Slovensku v rokoch 1939 – 1944*. Martin: Matica slovenská, 1969. 550 s.

RUTTKAY Fraňo – VÁTRAL Jozef. Noviny a časopisy. In *Slovensko. Kultúra II. Časť*. Zost. Karol Rosenbaum. Bratislava: Obzor, s. 549-670.